

Αριθμός 480/2019

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ Ε΄

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 28 Νοεμβρίου 2018, με την εξής σύνθεση: Ι. Μαντζουράνης, Σύμβουλος της Επικρατείας, Προεδρεύων, σε αναπλήρωση του Προέδρου του Τμήματος και του αναπληρωτή του Αντιπροέδρου, που είχαν κώλυμα, Π. Καρλή, Μ. Σωτηροπούλου, Σύμβουλοι, Μ.-Ε. Παπαδημήτρη, Θ. Κανελλοπούλου, Πάρεδροι. Γραμματέας η Ε. Οικονόμου.

Για να δικάσει την από 12 Φεβρουαρίου 2016 αίτηση:

της Εταιρείας με την επωνυμία «...» και με τον διακριτικό τίτλο «...», που εδρεύει στον Δήμο Κιλελέρ Ν. Λάρισας (...), η οποία παρέστη με την δικηγόρο Ευαγγελία Σαπουνά (Α.Μ. 329 Δ.Σ. Λάρισας), που την διόρισε με πληρεξούσιο,

κατά του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, ο οποίος παρέστη με τη Γιολάντα Παπαρούνη, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Με την αίτηση αυτή η αιτούσα εταιρεία επιδιώκει να ακυρωθούν: 1) η υπ' αριθμ. 49127/14.12.2015 απόφαση του Υπουργού Παραγωγικής Ανασυγκρότησης, Περιβάλλοντος και Ενέργειας, επί της από 15.10.2015 προσφυγής της με αριθμ. πρωτ. 7202/15.10.2015 ως και της συμπληρωματικής της με αριθμ. πρωτ. 7298/19.10.2015, 2) η υπ' αριθμ. οικ. 2773/156611/4.9.2015 απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας και κάθε άλλη σχετική πράξη ή παράλειψη της Διοικήσεως.

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως της εισηγήτριας, Παρέδρου Θ. Κανελλοπούλου.

Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε την πληρεξουσία της αιτούσας εταιρείας, η οποία ανέπτυξε και προφορικά τους προβαλλόμενους λόγους ακυρώσεως και ζήτησε να γίνει δεκτή η αίτηση και την αντιπρόσωπο του Υπουργού, η οποία ζήτησε την απόρριψή της.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του δικαστηρίου και

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφθηκε κατά τον Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της κρινομένης αιτήσεως έχει καταβληθεί το νόμιμο παράβολο (διπλότυπο είσπραξης τύπου Α της ΔΟΥ Β' Λάρισας, σειρά Θ 0284321, Α/Α: 2138/21-3-2016).

2. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση ζητείται η ακύρωση: α) της 49127/14-12-2015 αποφάσεως του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας με την οποία απορρίφθηκε προσφυγή της αιτούσας κατά της 2773/156611/4-9-2015 αποφάσεως του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας με θέμα: «Επιβολή δράσεων πρόληψης περιβαλλοντικών ζημιών από υπαιθρίως αποθηκευμένα απόβλητα, εντός των εγκαταστάσεων της εταιρείας “...”», στο 6ο χλμ. Επ. Οδ. Λάρισας - Συκουρίου, στην Π.Ε. Λάρισας της Περιφέρειας Θεσσαλίας, μετά από γνωμοδότηση της Περιφερειακής Επιτροπής Αντιμετώπισης Περιβαλλοντικών Ζημιών (Π.Ε.Α.Π.Ζ.) Θεσσαλίας» και β) της τελευταίας 2773/156611/4-9-2015 αποφάσεως.

3. Επειδή, οι ως άνω πράξεις προσβάλλονται από την αιτούσα με έννομο συμφέρον, εμπροθέσμως και εν γένει παραδεκώς.

4. Επειδή, στο άρθρο 24 παρ. 1 του Συντάγματος του 1975, όπως ισχύει μετά την αναθεώρηση του 2001, ορίζεται ότι: «1. Η προστασία του φυσικού ... περιβάλλοντος αποτελεί υποχρέωση του Κράτους και δικαίωμα του καθενός. Για τη διαφύλαξή του το Κράτος έχει υποχρέωση να παίρνει ιδιαίτερα προληπτικά ή κατασταλτικά μέτρα στο πλαίσιο της αρχής της αειφορίας. ...». Εξάλλου, το άρθρο 191 της Ενοποιημένης Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) ορίζει τα εξής: «1. Η πολιτική της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος συμβάλλει στην επιδίωξη των ακόλουθων στόχων: - τη διατήρηση, προστασία και βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος, - την προστασία της υγείας του ανθρώπου, ... 2. Η πολιτική της Κοινότητας στον τομέα του περιβάλλοντος αποβλέπει σε υψηλό επίπεδο προστασίας ... . Στηρίζεται στις αρχές της προφύλαξης και της προληπτικής δράσης, της επανόρθωσης των καταστροφών του περιβάλλοντος, κατά προτεραιότητα στην πηγή, καθώς και στην αρχή “ο ρυπαίνων πληρώνει”. ...». Περαιτέρω, στο π.δ. 148/2009 (Α΄ 190), με θέμα «Περιβαλλοντική ευθύνη για την πρόληψη και την αποκατάσταση των ζημιών στο περιβάλλον - Εναρμόνιση με την οδηγία 2004/35/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 21ης Απριλίου 2004, όπως ισχύει», το οποίο αποδίδει τις αντίστοιχες διατάξεις της οδηγίας, ορίζονται τα εξής: Στο άρθρο 2 ότι «Σκοπός του παρόντος διατάγματος είναι η θέσπιση περιβαλλοντικής ευθύνης βάσει της αρχής “ο ρυπαίνων πληρώνει”, με τον καθορισμό μέτρων, όρων και διαδικασιών, ώστε κάθε φορέας εκμετάλλευσης, η δραστηριότητα του οποίου προκάλεσε περιβαλλοντική ζημία ή άμεση απειλή περιβαλλοντικής ζημίας να είναι κατ’ αρχήν οικονομικά υπεύθυνος για τη λήψη των απαραίτητων μέτρων πρόληψης ή/και αποκατάστασης της περιβαλλοντικής ζημίας». Στο άρθρο 3 ότι «κατά την έννοια του διατάγματος αυτού και των κανονιστικών πράξεων που εκδίδονται κατ’ εξουσιοδότησή του, νοούνται ως: 1. “περιβαλλοντική ζημία”: α) [...]. γ) Ζημία του εδάφους, ήτοι οποιαδήποτε μόλυνση του εδάφους, η οποία δημιουργεί σοβαρό κίνδυνο δυσμενών συνεπειών για την ανθρώπινη υγεία, ως αποτέλεσμα της άμεσης ή έμμεσης εισαγωγής εντός του εδάφους, επί του εδάφους ή στο υπέδαφος, ουσιών, παρασκευασμάτων, οργανισμών ή μικροοργανισμών. [...] 6. “φορέας εκμετάλλευσης”: οποιοδήποτε ...νομικό πρόσωπο, ...ιδιωτικού δικαίου, το οποίο ... ελέγχει την επαγγελματική δραστηριότητα ή στο οποίο έχει μεταβιβασθεί αποφασιστική οικονομική αρμοδιότητα όσον αφορά στην τεχνική λειτουργία τέτοιας δραστηριότητας, συμπεριλαμβανομένου και του κατόχου σχετικής αδείας ή εξουσιοδότησης ή του νόμιμου εκπροσώπου της επαγγελματικής δραστηριότητας, ή οποιουδήποτε προσώπου καταχωρεί ή κοινοποιεί τέτοια δραστηριότητα. 7. “επαγγελματική δραστηριότητα”: οποιαδήποτε δραστηριότητα που ασκείται στο πλαίσιο οικονομικής δραστηριότητας ή επιχείρησης, ανεξαρτήτως εάν αυτή είναι ιδιωτική ..., κερδοσκοπικού ...χαρακτήρα. [...] 9. “άμεση απειλή

ζημίας”: η αντικειμενικά βάσιμη πιθανότητα να προκληθεί περιβαλλοντική ζημία στο άμεσο μέλλον. 10. “προληπτικά μέτρα”: οποιαδήποτε μέτρα λαμβάνονται για την αντιμετώπιση γεγονότος, πράξεως ή παραλείψεως που δημιουργεί άμεση απειλή περιβαλλοντικής ζημίας, ούτως ώστε να προληφθεί ή ελαχιστοποιηθεί η εν λόγω ζημία. 11. “μέτρα αποκατάστασης”: οποιαδήποτε δράση, ή συνδυασμός δράσεων, συμπεριλαμβανομένων των διορθωτικών ή προσωρινών μέτρων ή μέτρων περιορισμού της ζημίας, για την αποκατάσταση, την επανόρθωση ή την αντικατάσταση των φυσικών πόρων ... [...]. Στο άρθρο 4 ότι: «2. Το παρόν διάταγμα εφαρμόζεται ως προς τον φορέα εκμετάλλευσης της δραστηριότητας που προκάλεσε την περιβαλλοντική ζημία ή την άμεση απειλή πρόκλησής της, μόνο εφόσον αυτός έχει εντοπισθεί, ..., η ζημία είναι συγκεκριμένη και εφόσον υπάρχει αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της ως άνω δραστηριότητας και της επελθούσας περιβαλλοντικής ζημίας ή της άμεσης απειλής τέτοιας ζημίας. [...]. Στο άρθρο 7 ότι «1. Οι φορείς εκμετάλλευσης έχουν υποχρέωση να υιοθετούν και να εφαρμόζουν τα προβλεπόμενα στο παρόν διάταγμα μέτρα πρόληψης και αποκατάστασης της περιβαλλοντικής ζημίας ή της άμεσης απειλής πρόκλησης τέτοιας ζημίας, καθώς επίσης και να καλύπτουν τις σχετικές δαπάνες, οποιοδήποτε και αν είναι το ύψος τους, όταν προκύπτει η ευθύνη τους για την εν λόγω ζημία. 2. Η τήρηση των όρων και προϋποθέσεων που καθορίζονται στις αποφάσεις έγκρισης περιβαλλοντικών όρων ή/και σε άδειες ή εγκρίσεις που είναι απαραίτητες σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις για την νόμιμη άσκηση μιας επαγγελματικής δραστηριότητας, δεν απαλλάσσει τους φορείς εκμετάλλευσης από την περιβαλλοντική ευθύνη, με την επιφύλαξη του άρθρου 11 (παραγ. 4 και 5). [...]». Στο άρθρο 8 ότι «2. Η αρμόδια αρχή μπορεί ανά πάσα στιγμή: [...] β) να απαιτήσει από τον φορέα εκμετάλλευσης να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του για την άμεση λήψη των αναγκαίων μέτρων πρόληψης γ) να δώσει εγγράφως εντολές και οδηγίες στον φορέα εκμετάλλευσης, σχετικά με τα αναγκαία προληπτικά μέτρα που υποχρεωτικά πρέπει αυτός να λάβει, δ) να λάβει η ίδια, σε βάρος του φορέα εκμετάλλευσης που ευθύνεται, τα αναγκαία προληπτικά μέτρα. 3. Η αρμόδια αρχή σύμφωνα με την ως άνω παράγραφο 2: α) λαμβάνει η ίδια τα ανωτέρω προληπτικά μέτρα και σε περίπτωση που ο φορέας εκμετάλλευσης δεν είναι δυνατόν να προσδιορισθεί ή δεν υποχρεούται δυνάμει του άρθρου 11 (παρ 4 και 5) του παρόντος διατάγματος, αναλαμβάνει τις σχετικές δαπάνες, β) μπορεί να εξουσιοδοτεί τρίτους ή να απαιτεί από τρίτους να εκτελέσουν τα εν λόγω προληπτικά μέτρα.». Και στο άρθρο 9 ότι: «1. Όταν επέλθει περιβαλλοντική ζημία, ... 2. Η αρμόδια αρχή μπορεί ανά πάσα στιγμή: α) ..., γ) να δώσει εγγράφως εντολές και οδηγίες στον φορέα εκμετάλλευσης, σχετικά με τα αναγκαία μέτρα αποκατάστασης, που υποχρεωτικά πρέπει αυτός να λάβει...».

5. Επειδή, κατά την έννοια των ανωτέρω συνταγματικών και ενωσιακού δικαίου διατάξεων, ο συντακτικός και ο ενωσιακός νομοθέτης, έχοντας επίγνωση του οικολογικού προβλήματος, ανήγαγε το φυσικό περιβάλλον σε αντικείμενο ιδιαίτερης έννομης προστασίας εις τρόπον ώστε να καθιστά υποχρεωτική τόσο για τον κοινό νομοθέτη όσο και για τη Διοίκηση τη λήψη των προς τούτο αναγκαίων προληπτικών ή κατασταλακτικών μέτρων. Τα μέτρα αυτά είτε εκδηλώνονται με την μορφή κανονιστικών είτε γενικών ατομικών ή ατομικών πράξεων αποβλέπουν στην αποτελεσματική προστασία του φυσικού περιβάλλοντος ώστε οι ανωτέρω κανονιστικές (συνταγματικές και ενωσιακές) επιταγές να μην μεταπίπτουν σε θεωρητικές διακηρύξεις αρχής, το δε φυσικό περιβάλλον να μην παραμένει άνευ προστασίας, εκτεθειμένο σε καταστροφή (πρβλ. ΣτΕ 975/2015 επταμ., 3976/2010 επταμ., 1242/2008, 2818/1997). Εξάλλου, οσάκις αποδεικνύεται αδύνατο να προσδιορισθεί με βεβαιότητα η ύπαρξη ή η έκταση του κινδύνου πρόκλησης ζημίας

λόγω της ανεπαρκούς, αλυσιτελούς ή ανακριβούς φύσεως των αποτελεσμάτων της αξιολογήσεως της επικινδυνότητας ενός αποβλήτου, και η πιθανότητα ενός πραγματικού κινδύνου για το περιβάλλον ή τη δημόσια υγεία εξακολουθεί να υπάρχει στην υποθετική περίπτωση που ο κίνδυνος αυτός θα μπορούσε να επέλθει, η αρχή της προφυλάξεως δικαιολογεί τη λήψη περιοριστικών μέτρων (αποφάσεις της 2ας Δεκεμβρίου 2004, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών, C-41/02, EU:C:2004:762, σκέψη 54· της 28ης Ιανουαρίου 2010, Επιτροπή κατά Γαλλίας, C-333/08, EU:C:2010:44, σκέψη 93· και της 19ης Ιανουαρίου 2017, Queisser Pharma, C-282/15, EU:C:2017:26, σκέψη 57). Στο πλαίσιο τέτοιων μέτρων, και κατ' εφαρμογή της κοινοτικής αρχής "ο ρυπαίνων πληρώνει", τις οικονομικές συνέπειες από βλάβες που επαπειλούνται στο περιβάλλον (βιοποικιλότητα, έδαφος, νερά) επωμίζεται ο "ρυπαίνων". Για την επίτευξη δε της πρακτικής αποτελεσματικότητας (effet utile) του καθιερούμενου από τις ενωσιακές διατάξεις μηχανισμού ευθύνης, ως υπεύθυνος ρύπανσης νοείται ο φορέας όχι μόνον λειτουργούσας εκμετάλλευσης, αλλά και ο έχων τον έλεγχο της επαγγελματικής δραστηριότητας που προκάλεσε την περιβαλλοντική ζημία ή την άμεση απειλή αυτής, ακόμα και εάν η εν λόγω δραστηριότητα έχει πάψει να λειτουργεί. Περαιτέρω, σε περίπτωση επιστημονικής αβεβαιότητας ως προς την ύπαρξη κινδύνου πρόκλησης ζημίας για την ανθρώπινη υγεία ή το περιβάλλον η αρχή της προφύλαξης, η οποία επίσης διαπνέει, σύμφωνα με το άρθρο 191 παράγραφος 2 ΣΛΕΕ, την περιβαλλοντική πολιτική της Ένωσης, μαζί με την αρχή "ο ρυπαίνων πληρώνει", επιτρέπει, ή ενίοτε επιτάσσει, την έγκαιρη λήψη προληπτικών μέτρων προκειμένου να προληφθεί ή να ελαχιστοποιηθεί ο κίνδυνος πρόκλησης ζημίας. Προς τούτο, όταν ο υπεύθυνος ρύπανσης καθυστερεί στην εκπλήρωση των υποχρεώσεών του, η αρχή προφύλαξης επιτρέπει στην αρμόδια αρχή να ενεργήσει και να δώσει στον υπεύθυνο ρύπανσης εγγράφως εντολές και οδηγίες για τα αναγκαία μέτρα πρόληψης που πρέπει να πάρει ή να λάβει η ίδια τα αναγκαία προληπτικά μέτρα. Και στην τελευταία, όμως, περίπτωση η ευθύνη του ρυπαίνοντος εξακολουθεί να παραμένει ακέραιη.

6. Επειδή, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, η αιτούσα εταιρεία δραστηριοποιείται στην αγορά παραγωγής, διανομής και εμπορίας δομικών υλικών και είναι εγκατεστημένη στο 6ο χλμ. της Επαρχιακής Οδού Συκουρίου – Λάρισας, είχαν δε χορηγηθεί σε αυτήν, μεταξύ άλλων, από τον Νομάρχη Λάρισας η Δ.Β./Φ14.548Β'/704/22.5.2002 άδεια λειτουργίας αόριστης χρονικής διάρκειας και από τους Υπουργούς Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων (ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.) και Ανάπτυξης η 161970/20.3.2009 έγκριση περιβαλλοντικών όρων (ΑΕΠΟ) πενταετούς ισχύος για παραγωγή κεραμικών προϊόντων καθώς και για τη χρήση ως καυσίμων στις εγκαταστάσεις της μονάδας μαζούτ, εναλλακτικών καυσίμων (ASF και ALF), ret coke και ξηρής ιλύος, ήτοι προϊόντος επεξεργασίας αστικών λυμάτων (λυματολάσσης). Κατόπιν αυτοψίας, η οποία διενεργήθηκε στις 25.1.2010 στις εγκαταστάσεις της αιτούσας εταιρείας από υπαλλήλους των Διευθύνσεων Ανάπτυξης και Υγείας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Λάρισας, διαπιστώθηκαν παραβάσεις των περιβαλλοντικών όρων λειτουργίας της εταιρείας, οι οποίοι είχαν εγκριθεί με την ανωτέρω κοινή υπουργική απόφαση. Ακολούθως, και ενώ εν τω μεταξύ στις 21-2-2010 εκδηλώθηκε πυρκαγιά σε σωρό υλικών στον υπαίθριο χώρο πίσω από το κτίριο του εργοστασίου, με την Φ.14.548/2508/27.7.2010 απόφαση του Νομάρχη Λάρισας ανακλήθηκε, κατ' επίκληση του ν. 1650/1986, η Δ.Β./Φ.14.548/704/ 22.5.2002 άδεια λειτουργίας της εταιρείας μέχρι την πλήρη συμμόρφωσή της με τους οικείους περιβαλλοντικούς όρους. Στις 21-11-2010 εκδηλώθηκε δεύτερη πυρκαγιά σε σωρό υλικών εντός της στεγασμένης ανοικτής αποθήκης, σε επαφή με το

κτίριο του εργοστασίου. Κατόπιν τούτου, με την Δ.Α. 1826/24.11.2010 απόφαση του Νομάρχη Λάρισας επιβλήθηκε η ολική οριστική διακοπή λειτουργίας των εγκαταστάσεων της αιτούσας, κατ' επίκληση της προηγηθείσας Φ.14.548/2508/27.7.2010 νομαρχιακής απόφασης. Αίτηση ακυρώσεως της αιτούσας κατά της από 27-7-2010 αποφάσεως απορρίφθηκε με την 1025/2016 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας, με την οποία κρίθηκε ως νομίμως και επαρκώς αιτιολογημένη η οριστική διακοπή λειτουργίας των εγκαταστάσεων της επίμαχης βιομηχανίας. Ενόψει δε της τελευταίας δικαστικής αποφάσεως, με την 1026/2016 απόφαση του Δικαστηρίου κρίθηκε κατηρημένη η δίκη στο πλαίσιο της οποίας αμφισβητήθηκε η νομιμότητα της προαναφερομένης ανακλητικής της άδειας λειτουργίας της επιχειρήσεως αποφάσεως. Ακολούθησαν αλληλοδιάδοχες επιθεωρήσεις στην επιχείρηση όπου διαπιστώθηκε "μία κατ' εξακολούθηση παραβατική συμπεριφορά" με σοβαρές συνέπειες για το περιβάλλον και εν συνεχεία, εξεδόθη, κατ' επίκληση του π.δ/τος 148/2009 (Α' 190 - «Περιβαλλοντική Ευθύνη για την πρόληψη και την αποκατάσταση των ζημιών στο περιβάλλον - Εναρμόνιση με την οδηγία 2004/35/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 21ης Απριλίου 2004, όπως ισχύει») από την Ειδική Γραμματεία Επιθεώρησης Περιβάλλοντος και Ενέργειας η 818/18-3-2011 πράξη με την οποία τέθηκαν δύο δέσμες μέτρων συμμόρφωσης: α) Μέτρα άμεσης προτεραιότητας προκειμένου να συμμορφωθεί η επιχείρηση στο πλαίσιο της περιβαλλοντικής της ευθύνης πριν από την άρση της επιβληθείσας διακοπής και την επανέναρξη της λειτουργίας της επιχείρησης με χορήγηση προσωρινής άδειας λειτουργίας, και β) Μέτρα προς υλοποίηση κατά τη λειτουργία του εργοστασίου, μετά την έκδοση προσωρινής άδειας λειτουργίας και πριν την έκδοση οριστικής άδειας λειτουργίας. Με την πράξη αυτή τέθηκε και χρονοδιάγραμμα υλοποίησης των ως άνω μέτρων. Κατόπιν νέων αυτοψιών στην εγκατάσταση της αιτούσας, η Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Περιβάλλοντος (Ε.Υ.Ε.Π.) του Τομέα Βορείου Ελλάδος συνέταξε τις από 19-5-2011 και 19-12-2011 εκθέσεις αυτοψίας, όπου μεταξύ άλλων αναφέρεται ότι εντός των εγκαταστάσεων του εργοστασίου βρίσκονται ακόμη αποθηκευμένα σημαντικές ποσότητες αποβλήτων [όπως: α) ξηρή λάσπη από την επεξεργασία αστικών λυμάτων (λυματολάσπη) και β) υλικό προερχόμενο από την επεξεργασία επικινδύνων και μη αποβλήτων (αναφερόμενο στις εκθέσεις ως "ASF")], που περιέχουν επικίνδυνες ουσίες και η διάθεσή τους θα μπορούσε να γίνει μόνον σε χώρο υγειονομικής ταφής (Χ.Υ.Τ) επικινδύνων υλικών. Κατόπιν τούτων, εξεδόθη η δεύτερη προσβαλλόμενη 2773/4-9-2015 απόφαση του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας, στην οποία αφού περιγράφονται οι κίνδυνοι για το περιβάλλον από τη συνεχιζόμενη υπαίθρια αποθήκευση των εν λόγω "αποβλήτων", μεταξύ άλλων, αναφέρεται ότι «1. Ο φορέας εκμετάλλευσης ("TERRA AE") υποχρεούται να εκπονήσει και να υποβάλει προς αξιολόγηση στη Δ/ση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού Θεσσαλίας της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης εντός χρονικού διαστήματος τριάντα (30) ημερολογιακών ημερών, αρχομένου από την ημερομηνία επίδοσης της παρούσας απόφασης στον ενδιαφερόμενο, Διαχειριστικό Σχέδιο Απομάκρυνσης (Δ.Σ.Α.) από τις εγκαταστάσεις του, στο 6ο χλμ Επ. Οδ. Λάρισας - Συκουρίου, των αποβλήτων του θέματος. 2. Το ανωτέρω Δ.Σ.Α. πρέπει να αποσκοπεί στη βέλτιστη δυνατή προετοιμασία και οργάνωση όλων των απαραίτητων ενεργειών, εργασιών και μέσων που θα απαιτηθούν, για την πλήρη και οριστική απομάκρυνση των αποβλήτων του θέματος από τις εγκαταστάσεις του φορέα εκμετάλλευσης...». Ακολούθως, γίνεται αναλυτική περιγραφή των υποχρεωτικών στοιχείων που πρέπει "κατ' ελάχιστον" να περιλαμβάνει το εν λόγω Σχέδιο. Η πράξη αυτή, στην οποία αναφέρονται αναλυτικά οι ενέργειες στις οποίες πρέπει να προβεί η αιτούσα, όπως προκύπτει από το συνημμένο σε αυτήν

αποδεικτικό, θυροκολλήθηκε στις 15-9-2015 στις εγκαταστάσεις της επιχείρησης. Προσφυγή (αρχική και συμπληρωματική) του άρθρου 8 του ν. 3200/1955 (Α' 97) κατά της τελευταίας αυτής πράξεως απερρίφθη με την πρώτη προσβαλλόμενη 49127/14-12-2015 απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Κατά την αιτιολογία της πράξεως αυτής ο ισχυρισμός της αιτούσας περί "μη επίκαιρης αιτιολογίας" της προσβαλλόμενης με τη διοικητική προσφυγή πράξεως "κρίνεται απορριπτέος ως αβάσιμος καθότι προβάλλεται αορίστως χωρίς να προσκομίζονται συγκεκριμένα στοιχεία που να τεκμηριώνουν τη δυνατότητα μεταβολής των υπαιθρίως αποθηκευμένων αποβλήτων ως προς τις επιδράσεις τους στο περιβάλλον σε σχέση με την ήδη διαπιστωμένη στις προαναφερόμενες δύο σχετικές εκθέσεις επικινδυνότητά τους. Τουναντίον η συνεχιζόμενη υπαίθρια αποθήκευσή τους επιτείνει τον κίνδυνο πρόκλησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων στο έδαφος και τα υπόγεια ύδατα καθώς και τον κίνδυνο εκδήλωσης πυρκαγιών σε αυτά με συνέπεια την ανεξέλεγκτη καύση τους, κίνδυνοι οι οποίοι επιβάλλονται να προληφθούν σύμφωνα με τα οριζόμενα στην προσβαλλόμενη απόφαση".

7. Επειδή, με τα δεδομένα αυτά δεν συντρέχει περίπτωση καταργήσεως της δίκης κατά το άρθρο 32 παρ. 2 του π.δ/τος 18/89 (Α' 8). Τούτο διότι, ναι μεν η άδεια λειτουργίας της αιτούσας έχει οριστικώς ανακληθεί έχει δε απορριφθεί και η αίτηση ακυρώσεως κατά της ανακλητικής αποφάσεως, με συνέπεια να μην καθίσταται δυνατή η λειτουργία της επιχειρήσεως. Όμως, κατά τα εκτεθέντα στη σκέψη 5, το βάρος άρσης της περιβαλλοντικής ρύπανσης μπορεί να επιβληθεί και στον φορέα της επιχειρήσεως που έχει παύσει η λειτουργία της, εφόσον η προκληθείσα βλάβη ανάγεται σε χρόνο που η επιχείρηση λειτουργούσε. Μειοψήφησε η Πάρεδρος Θ. Κανελλοπούλου, η οποία διατύπωσε την εξής γνώμη: Ο σκοπός θέσπισης των επίδικων μέτρων συνίσταται στην άμεση πρόληψη ενδεχόμενου περιβαλλοντικού κινδύνου. Συνέπεια του επείγοντος, επομένως, χαρακτήρα των μέτρων αυτών είναι ότι η Διοίκηση υποχρεούται να τάξει στον ρυπαίνοντα μία εύλογη προθεσμία συμμόρφωσης, και ο τελευταίος να ανταποκριθεί άμεσα στην υποχρέωση αυτή. Με τα δεδομένα αυτά, κατά τη γνώμη της μειοψηφίας, οι προσβαλλόμενες πράξεις έχουν παύσει να ισχύουν κατά τον χρόνο συζήτησης της υποθέσεως (28.11.2018), δεδομένου ότι το ρυθμιστικό τους περιεχόμενο εξαντλήθηκε με την παρέλευση της προθεσμίας (16.10.2015) που τάχθηκε στην αιτούσα για την υποβολή του ανωτέρω σχεδίου δράσεως, η προθεσμία δε αυτή δεν προκύπτει ότι παρατάθηκε καθ' οιονδήποτε τρόπο (βλ. ΣτΕ 582/2018). Συνεπώς, η δίκη, κατά τη γνώμη αυτή, πρέπει να κηρυχθεί καταργημένη, σύμφωνα με το άρθρο 32 παρ. 2 του π.δ/τος 18/1989 (Α' 8). Και ναι μεν η αιτούσα με το από 10-12-2018 υπόμνημα που υπέβαλε μετά τη συζήτηση της υποθέσεως και εντός της χορηγηθείσας από τον Πρόεδρο προθεσμίας επικαλείται ιδιαίτερο έννομο συμφέρον συνέχισης της δίκης προβάλλοντας το μεν ότι το κόστος απομάκρυνσης των εναλλακτικών καυσίμων ανέρχεται περίπου στο ποσό των 50.000.000 ευρώ, το δε ότι η μη συμμόρφωση της αιτούσας με την επίδικη πράξη της στερεί τη λήψη άδειας λειτουργίας που "παράνομως" στερείται από το 2010. Όμως, ο αναφερόμενος σε ζημία οικονομικής φύσεως δεν στοιχειοθετεί ιδιαίτερο έννομο συμφέρον δυνάμενο να δικαιολογήσει τη συνέχιση της δίκης παρά τη λήξη της ισχύος της προσβαλλόμενης πράξεως. Η δε ανάκληση της από 22-5-2002 άδειας λειτουργίας της επιχείρησης, η οποία κρίθηκε νόμιμη με την με αριθ. 1026/2016 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας, εχώρησε συνεπεία της μη συμμόρφωσης της αιτούσας όχι με τις προσβαλλόμενες, αλλά με τους από 20-3-2009 εγκριθέντες περιβαλλοντικούς όρους. Επομένως, και ο ισχυρισμός αυτός, που κατατείνει άλλωστε, στην τεκμηρίωση της ανάγκης συνέχισης της λειτουργίας της επιχειρήσεως παρά την επιβληθείσα

οριστική διακοπή της, προβάλλεται αβασίμως. Ενόψει, των ανωτέρω, κατά τη μειοψηφούσα γνώμη συντρέχει, προεχόντως, κατά το άρθρο 32 παρ. 2 του π.δ/τος 18/1989, νόμιμη περίπτωση καταργήσεως της δίκης.

8. Επειδή, προβάλλεται, και με το υπόμνημα που κατατέθηκε μετά τη συζήτηση της αιτήσεως περαιτέρω αναπτύσσεται, ότι η διοικητική προσφυγή της αιτούσας απορρίφθηκε με πλημμελή αιτιολογία στηριζόμενη στις από 19-5-2011 και 19-12-2011 εκθέσεις της ΕΥΕΠ/ΥΠΕΚΑ, οι οποίες αναφέρουν δειγματοληψίες που πραγματοποιήθηκαν κατά τα έτη 2010 και 2011 και ως εκ τούτου δεν αποτυπώνουν την υφιστάμενη κατάσταση. Περαιτέρω, κατά τον λόγο αυτό, με τις προσβαλλόμενες χαρακτηρίζονται ως “απόβλητα” τα εναλλακτικά καύσιμα, που βρίσκονται αποθηκευμένα στον αύλειο χώρο των εγκαταστάσεων της αιτούσας και τα οποία δεν κατέστη δυνατόν να τα χρησιμοποιήσει λόγω της διακοπής της λειτουργίας της. Ο ως άνω χαρακτηρισμός των αποθηκευμένων ουσιών ως “αποβλήτων”, είναι, κατά τα προβαλλόμενα, παράνομος, διότι, αφενός μεν τα καύσιμα αυτά τα έχει νομίμως προμηθευτεί η αιτούσα, αφετέρου δε στον εν λόγω χαρακτηρισμό κατέληξε η Διοίκηση χωρίς να διερευνήσει προηγουμένως εάν αυτά εξακολουθούν να συμμορφώνονται με τις προδιαγραφές των εναλλακτικών καυσίμων τύπου ASF ή αν έχουν υποβαθμιστεί σε τέτοιο βαθμό ώστε να θεωρούνται “απόβλητα”. Ο λόγος, όμως, αυτός είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, δεδομένου ότι από τα στοιχεία του φακέλου δεν προκύπτει, ούτε άλλωστε η αιτούσα επικαλείται, ότι οι συνθήκες αποθήκευσης των επίμαχων αποθηκευμένων καυσίμων στον αύλειο χώρο των εγκαταστάσεων της αιτούσας έχουν διαφοροποιηθεί, δοθέντος μάλιστα ότι, όπως προεξετέθη στη σκέψη 6, η λειτουργία της επιχείρησης της αιτούσας έχει διακοπεί, ή ότι έχει επέλθει αλλαγή ως προς τον βαθμό επικινδυνότητός τους σε σχέση με το περιβάλλον. Περαιτέρω, προβάλλεται ότι η επιβολή του μέτρου της πλήρους και οριστικής απομάκρυνσης της συνολικής ποσότητας των εναλλακτικών καυσίμων, φερομένων ως αποβλήτων, είναι υπέρμετρα δυσανάλογη διότι θα επιβαρύνει με υπέρογκο κόστος την εταιρεία, ενόψει και της δυσμενούς οικονομικής κατάστασης στην οποία έχει περιέλθει από τον Νοέμβριο 2010 οπότε επεβλήθη η οριστική διακοπή της λειτουργίας της επιχειρήσεως και η σφράγιση των εγκαταστάσεών της. Συναφώς, προβάλλεται ότι με το ανωτέρω μέτρο ανατρέπεται η δικαιολογημένη εμπιστοσύνη της εταιρείας που δημιουργήθηκε με την από 20-3-2009 αρχική ΑΕΠΟ και η οποία την οδήγησε στην πραγματοποίηση των απαιτούμενων επενδύσεων, μειώνεται η ανταγωνιστικότητα της κεραμικής βιομηχανίας διότι περιορίζονται οι χρήστες των αποβλήτων, ανατρέπεται η ενεργή συμμετοχή της εταιρείας στον κλάδο της παραγωγής κεραμικών δομικών προϊόντων και παραβιάζονται οι σύγχρονες τάσεις της περιβαλλοντικής πολιτικής περί χρησιμοποίησης όσο το δυνατόν περισσότερο εναλλακτικών καυσίμων. Εφόσον όμως, κατά τα βεβαιούμενα από τη Διοίκηση, συντρέχει περίπτωση κινδύνου πρόκλησης περιβαλλοντικής βλάβης από την παρατεταμένη αποθήκευση των εν λόγω καυσίμων στον αύλειο χώρο των εγκαταστάσεων της αιτούσας, η οποία επιτείνεται από τις αλληλοδιάδοχες πυρκαγιές, η Διοίκηση νομίμως προέβη, κατ’ επιταγή της αρχής της προφύλαξης, στην εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 2 του άρθρου 8 του π.δ/τος 148/2009 και συνακολούθως, στη λήψη των κατά την ευχέρειά της αναγκαίων προληπτικών μέτρων. Η ορθή δε εφαρμογή της αρχής της προφύλαξης δεν επιβάλλει την ύπαρξη πλήρους και αποδεδειγμένης επιστημονικής αναλύσεως και αξιολογήσεως του περιβαλλοντικού κινδύνου, ενόψει της φύσεως αλλά και του τρόπου αποθήκευσης των εν λόγω καυσίμων ως δυνητικά αρνητικών για το περιβάλλον. Εξάλλου, η οικονομική επιβάρυνση της αιτούσας από την εφαρμογή του επίμαχου μέτρου είναι αφενός μεν

